

Sant Eshar Singh v. Union of India & others 1
(Jawahar Lai Gupta, J.)

ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੀ ਕੋਈ ਮਦਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਕਿਉਂਕਿ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਲਈ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਇੰਚਾਰਜ ਸੀ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਸੀ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 138 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜੁਰਮ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੋਵੇਗਾ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਦੋਸ਼ੀ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਫਰਮ ਦਾ ਸਲੀਪਿੰਗ ਪਾਰਟਨਰ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਇੰਚਾਰਜ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(9) ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਜਿੰਨੇ ਆਈਮੀ ਰਾਏ, 1c ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਅਤੇ ਵਿਦਵਤਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਸੰਮਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਵਿਰੁੱਧ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹੋਰ ਸਾਰੀਆਂ ਅਗਲੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਲਈ। ਸ਼ਕਤੀ ਭਾਵ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਹੋਵੇਗੀ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਦੋਂ ਉਹ ਫਰਮ ਦੀ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਸੌਣ ਵਾਲੀ ਭਾਈਵਾਲ ਹੈ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਲਈ ਵਿਵਹਾਰ ਲਈ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਇੰਚਾਰਜ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹੀਂ ਕਹੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਦੋਵੇਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਅਤੇ ਸੰਮਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਅਤੇ ਉਸ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਗਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਆਰ.ਐਨ.ਆਰ

ਜਵਾਹਰ ਲਾਲ ਗੁਪਤਾ ਅਤੇ ਆਸ਼ੂਤੋਸ਼ ਮੋਹੰਤਾ ਜੇ. ਜੇ

ਸੰਤ ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ - ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰਸ — ਜਵਾਬਦਾਤਾ

2001 ਦਾ CWP ਨੰਬਰ 11279

21 ਅਗਸਤ, 2001

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ, 1950 - ਕਲਾਮ 25, 26, 29 (1) ਅਤੇ 226 - ਸਿਨੇਮੈਟੋਗ੍ਰਾਫ ਐਕਟ, 1952 - ਐਸ. 5 (ਬੀ) - ਇੱਕ ਫਿਲਮ ਵਿੱਚ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਦ੍ਰਿਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਸੰਵਾਦਾਂ ਦੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਸਿੱਖਾਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਧਰਮ, ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਪਰੰਪਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਬੁਰੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਬਦਨਾਮ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਅਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਧਾਰਮਿਕ ਸੰਵੇਦਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਠੇਸ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਵਾਲਾ-ਸੰਵਿਧਾਨ ਹਰੇਕ ਨਾਗਰਿਕ ਨੂੰ ਬੋਲਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਵਾਜਬ ਪਾਬੰਦੀਆਂ-ਹਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਕਰਨ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਵੀ ਹੈ-ਫਿਲਮ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇੱਕ ਭੀੜ ਅਤੇ ਨਾ ਕਿ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ - ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ ਕਿ ਦ੍ਰਿਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਪਰੇ ਹਨ। ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਾਜਬ ਵਰਤੋਂ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਠੇਸ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਹੈ - ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਫਿਲਮ ਭਾਰਤ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਅਤੇ ਅਖੰਡਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਰਾਜ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਨਾਲ

ਉਸਦੇ ਦੋਸਤਾਨਾ ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਕੋਈ ਵੀ ਦੇਸ਼-ਸੈਸਰ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਅਣ-ਪ੍ਰਤੀਬੰਧਿਤ ਜਨਤਕ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਲਈ ਉਚਿਤ ਫਿਲਮ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸੈਸਰ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਇੱਕ ਧਰਮ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਅਤੇ ਫਿਲਮ ਦੇ ਨਿਰਮਾਤਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੀਆਂ ਸੰਵੇਦਨਾਵਾਂ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਭਿੰਨਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਪਛਾਣਨਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕਲਾਕਾਰ ਨੂੰ ਬੋਲਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਚਿੱਤਰਕਾਰ ਦੀ ਆਪਣੀ ਧਾਰਨਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਫਿਲਮ ਮੇਕਰ ਆਪਣੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਉਸੇ ਮਾਪ ਵਿੱਚ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਮਿਕ ਆਦਮੀ ਆਪਣੀ ਧਾਰਮਿਕਤਾ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। (ਪਰਾ 14)

ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਪੂਰੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਵਿੱਚ, ਫਿਲਮ ਇੱਕ ਭੀੜ ਦੀਆਂ ਹਰਕਤਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਨਹੀਂ। ਤਸਵੀਰਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਕੋਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।

(ਪੈਰਾ 25)

ਅੱਗੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਫਿਲਮ ਭਾਰਤ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਅਤੇ ਅਖੰਡਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਜਾ ਕੇ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਿਸੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਉਸਦੇ ਦੋਸਤਾਨਾ ਸਬੰਧਾਂ ਦੇ ਰਾਜ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਜਨਤਕ ਵਿਵਸਥਾ, ਸ਼ਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਜਾਂ ਨੈਤਿਕਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ "ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਨਿਰਾਦਰੀ" ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ, ਨਿਰਮਾਤਾ ਨੇ ਇੱਕ ਖਾਸ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਅੱਖਰ ਦਿਖਾਏ ਹਨ। ਉਸ ਦੀ ਆਪਣੀ ਧਾਰਨਾ ਅਨੁਸਾਰ. ਸੈਸਰ ਬੋਰਡ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦਖਲ ਦੀ ਵਾਰੰਟੀ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(ਪੈਰਾ 32)

ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਡਾ.ਐਮ.ਐਸ.ਰਾਹੀ

ਨਿਰਣਾ

ਜਵਾਹਰ ਲਾਲ ਗੁਪਤਾ, ਜੇ.

(1) ਕੀ ਫਿਲਮ 'ਗਦਰ' ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕਾਰਨ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਸ ਫਿਲਮ ਦੀ ਸਕ੍ਰੀਨਿੰਗ ਰੋਕ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸਮਾਜ ਦੇ ਇੱਕ ਹਿੱਸੇ ਨੇ 'ਕੁਝ ਦ੍ਰਿਸ਼ਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਖਤ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਕੀਤੀ ਹੈ'? ਇਹ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਧੁਰਾ ਹੈ। ਪਹਿਲੀ, ਤੱਥ.

(2) ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੌਜਵਾਨ ਸਿੱਖ ਵਿਦਵਾਨ ਹੈ। ਉਹ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ, ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਦੇਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਫਿਲਮ "ਗਦਰ" ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਹਨ, ਜੋ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਧਾਰਮਿਕ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਠੇਸ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ 1947 ਦੀ ਵੰਡ ਦੀ ਭਿਆਨਕਤਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਫਿਲਮ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਹਾਣੀ "ਫਿਲਮ ਦੇ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਅਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਦੀ ਕਲਪਨਾ" ਹੈ। ਇਹ "ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੇ ਧਾਰਮਿਕ ਚਿੰਨ੍ਹ, ਪਰੰਪਰਾ ਨੂੰ ਬਦਨਾਮ ਕਰਦਾ ਹੈ" ਅਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਧਾਰੀ ਸਿੱਖਾਂ ਅਤੇ ਨਿਹੰਗ ਸਿੰਘਾਂ ਨੂੰ ਬਦਨਾਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। 'ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਾਹਿਬ', ਇੱਕ ਪਵਿੱਤਰ ਚਿੰਨ੍ਹ, ਦੀ "ਕਿਸੇ ਅਣਦੇਖੀ ਮਕਸਦ ਲਈ ਦੁਰਵਰਤੋਂ" ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ "ਲੁੱਟ, ਲੁੱਟ ਅਤੇ ਬਲਾਤਕਾਰ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਸਿੱਖ ਪਰੰਪਰਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ" ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸ। ਫਿਲਮ 'ਅੰਮ੍ਰਿਤਧਾਰੀ ਸਿੱਖ' ਅਤੇ 'ਨਿਹੰਗ ਸਿੰਘਾਂ' ਨੂੰ ਭੀੜ ਨਾਲ

"ਮੁਸਲਿਮ ਲੜਕੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਬੰਧਕ ਤੋਂ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਅਗਵਾ ਕਰਨ ਲਈ..." ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤਧਾਰੀ ਸਿੱਖ ਫਿਲਮ ਦੇ ਹੀਰੋ ਨਾਲ ਬਹਿਸ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਬਲਾਤਕਾਰ ਕਰੇਗਾ। "ਪਹਿਲਾਂ ਮੁਸਲਮਾਨ ਕੁੜੀ।" ਰਵਾਇਤੀ ਵਰਦੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਿਹੰਗ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਲੜਾਈ ਬੋਲੇੜੀ ਹੈ।

(3) ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਨਿਹੰਗਾਂ ਦਾ "ਸਿੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵੱਖਰਾ ਕ੍ਰਮ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਗੂੜ੍ਹੇ ਨੀਲੇ ਢਿੱਲੇ ਲਿਬਾਸ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਉੱਚੀਆਂ ਚੋਟੀਆਂ ਵਾਲੀਆਂ ਪੱਗਾਂ, ਜੋ ਕਿ ਸਟੀਲ ਦੇ ਬਣੇ ਖਾਲਸੇ ਦੇ ਚਿੰਨ੍ਹ ਨਾਲ ਸਜੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ, ਦੁਆਰਾ ਪਛਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਬੇਸਹਾਰਾ ਮੁਸਲਿਮ ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਅਗਵਾ ਕਰਕੇ ਲੜਨ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਸਿੱਖ ਜਾਂ ਸਿੰਘ ਬਣਾਉਣਾ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਭਜਾਉਣਾ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖ ਵਿਰੋਧੀ ਕਿਰਦਾਰ ਹੈ। ਇਹ ਨਿਹੰਗ ਸਿੰਘਾਂ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਪੰਥ ਨੂੰ ਬਦਨਾਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਫਿਲਮ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖ ਪਾਤਰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਪੂਰੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖ ਕਿਰਦਾਰ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਹਨ"। ਫਿਲਮ "ਇਹ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਦਿਖਾਉਣ ਦੀ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਅਤੇ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅੰਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਦੋਵਾਂ ਧਰਮਾਂ ਦੀ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਅਤੇ ਪਰੰਪਰਾ ਇਕੋ ਜਿਹੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਪਰੰਪਰਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਹਨ। ਸਿੱਖ ਬੀਬੀਆਂ ਆਪਣੇ ਮੱਥੇ ਜਾਂ ਵਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿੰਦੂਰ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਨਹੀਂ ਲਗਾਉਂਦੀਆਂ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਫਿਲਮ ਦਾ ਹੀਰੋ "ਉਸ ਮੁਸਲਿਮ ਲੜਕੀ ਦਾ ਖੂਨ" ਪਾ ਕੇ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਉਹ 'ਸਿੱਖੀ' (ਸਿੱਖ ਔਰਤ) ਬਣ ਗਈ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਿੱਖ ਬੀਬੀਆਂ 'ਮੰਗਾ ਨਹੀਂ ਪਹਿਨਦੀਆਂ! ਸੂਤਰ' ਪਰ ਫਿਲਮ 'ਚ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

(4) ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸੈਸਰ ਬੋਰਡ ਨੇ ਫਿਲਮ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਰਕੇ ਇਸ ਦੀ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਇਹ ਫਿਲਮ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 25, 26 ਅਤੇ 29 (1) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ 14 ਮਾਰਚ 2001 ਦੀ ਇੱਕ ਸਿਕਾਇਤ ਦੇ ਨਾਲ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ। ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਨਾਲ ਅਨੁਸੂਚੀ P.7 ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਉਸ ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਹ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਕ੍ਰੀਨਿੰਗ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾਵੇ ਦੀ ਫਿਲਮ ਅਤੇ ਸੈਸਰ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਫਿਲਮ 'ਚੋਂ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਅਤੇ ਡਾਇਲਾਗ ਹਟਾਏ ਜਾਣ। ਸਿਨੇਮੈਟੋਗ੍ਰਾਫ ਸਰਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨਿਯਮ, 1983 ਦੇ ਨਿਯਮ 32 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

(5) ਅਸੀਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਡਾ. ਐਮ.ਐਸ. ਰਾਹੀਂ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇੱਕ ਸਿੱਖ ਨੂੰ ਕੱਟੀ ਹੋਈ ਦਾੜ੍ਹੀ ਵਾਲਾ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। 'ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਾਹਿਬ' ਦੇ ਪਵਿੱਤਰ ਚਿੰਨ੍ਹ ਦੀ ਭੀੜ ਵੱਲੋਂ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖ ਇੱਕ ਮੁਸਲਮਾਨ ਲੜਕੀ ਨਾਲ ਬਲਾਤਕਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਨਾਇਕ ਮੁਸਲਿਮ ਕੁੜੀ ਦੇ ਮੱਥੇ ਅਤੇ ਵਾਲਾਂ ਵਿਚ ਖੂਨ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਗਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ "ਸਿੱਖੀ" ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਵੀ ਮੰਗਲ ਸੂਤਰ ਪਹਿਨੀ ਦਿਖਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਨਿਹੰਗ ਸਿੰਘਾਂ ਅਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਧਾਰੀ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਮਾੜਾ ਹਾਲ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਬਦਨਾਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਫਿਲਮ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸੈਸਰ ਬੋਰਡ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਫਿਲਮ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਧਾਰਮਿਕ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਠੇਸ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਦੀ ਸਕ੍ਰੀਨਿੰਗ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਈ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

(6) ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਦਰਪੇਸ਼ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਸ਼ਬਦ।

(7) ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਲੋਕ ਇੱਕ ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਉਹ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧਰਮਾਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ

ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ; ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਬੁੱਧ, ਦੀਸਾਈ, ਹਿੰਦੂ, ਇਸਲਾਮ, ਜੈਨ, ਯਹੂਦੀ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਹਨ। ਸਾਰੇ ਧਰਮ ਸਾਨੂੰ ਪਰਉਪਕਾਰੀ ਸਿਖਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਚੈਰਿਟੀ. ਦਇਆ। ਮਾਫ਼ੀ। ਬੁਰਾਈ ਦੇ ਬਦਲੇ ਚੰਗਿਆਈ ਵਾਪਸ ਕਰੋ। ਦਇਆ ਦਿਖਾਓ। ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਧਰਮ ਸਾਨੂੰ ਸਹਿਣਸ਼ੀਲ ਹੋਣਾ ਸਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ।

(8) ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਇਹਨਾਂ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਖਾਲਸਾ “ਧਾਰਮਿਕ ਅਸਹਿਣਸ਼ੀਲਤਾ, ਧਾਰਮਿਕ ਅਤਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਅਸਮਾਨਤਾ ਨੂੰ ਨਕਾਰਨ ਲਈ ਉਭਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਮਿੱਟੀ ਵਿੱਚ ਉਲਝੇ ਹੋਏ ਸਨ, ਉਹ ਖਾਲਸੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੰਕਾਰੀ, ਵਿਰੋਧੀ ਅਤੇ ਅਜਿੱਤ ਉੱਠੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਰੇ ਦੁੱਖਾਂ ਅਤੇ ਬੇ-ਨਾਮੀ ਤਸੀਹਿਆਂ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ੀ ਅਤੇ ਬੇਚੈਨੀ ਨਾਲ ਝੌਲਿਆ। ” ਇਹ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦਾ ਹੈ- "ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਪਰਮਾਤਮਾ ਲਈ ਅਨਮੋਲ ਹੈ। ਜਾਤ, ਧਰਮ, ਰੰਗ ਜਾਂ ਲਿੰਗ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਲੰਗਰ ਹਰ ਇੱਕ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ।” ਬਰਾਬਰਤਾ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਦੀ ਸੇਵਾ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੇ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਸਿਧਾਂਤ ਹਨ।

(9) ਧਾਰਮਿਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਮਨੁੱਖੀ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਸੰਸਾਰ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਮਸੀਹ ਨੂੰ ਸਲੀਬ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਅਬ੍ਰਾਹਮ ਲਿੰਕਨ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਕੈਨੇਡੀ ਨੂੰ ਮਾਰਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਦਾ ਕਤਲ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਇਸ ਲਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਭਟਕਣ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਦੋਵਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਝਗੜਾ ਹੁੰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਧਰਮ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਦਾ। ਹਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕ ਹੈ। ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਕਰਨ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਵੀ।

(10) ਫਰਜ਼ ਦੇ ਨਾਲ ਸਹੀ ਸੰਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ ਇਤਿਹਾਸਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। 1793 ਦੀ ਫ੍ਰੈਂਚ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ "ਸਾਂਝੀ ਖੁਸ਼ੀ" ਸਮਾਜ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਮੂਲ ਉਦੇਸ਼ "ਵੱਡੀ ਸੌਖਿਆ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਖੁਸ਼ੀ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਡਬਲਯੂ. ਫਰੀਡਮੈਨ ਨੇ 'ਲੀਗਲ ਥਿਊਰੀ' (5 ਵੀਂ ਐਡੀ.) ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ:-

"ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਸਾਥੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਆਧੁਨਿਕ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੀਆਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਵਿੱਚ ਡੂੰਘੀ ਸੋਧ ਵੱਲ ਲੈ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਨੇ ਸਮਾਜਿਕ ਕਰਤਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵਧਾਇਆ ਹੈ... ਜਮਹੂਰੀ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਨੇ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਭਾਵੇਂ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੀ ਗਤੀ ਅਤੇ ਤੀਬਰਤਾ ਦੇ ਨਾਲ, ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰਨ ਵਜੋਂ ਸਮਾਜਿਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ।

(11) ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਹਰ ਅਧਿਕਾਰ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਨਿਯੰਤਰਣ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸੀਵਿਯਨ ਦਾ ਖਰੜਾ ਤਿਆਰ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਸੰਸਥਾਪਕ ਪਿਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਇੱਕ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਗਣਰਾਜ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਧਰਮ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ, ਅਭਿਆਸ ਅਤੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨਾ। ਇਹ ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਸ਼ਵਾਸ, ਅਭਿਆਸ ਰਸਮਾਂ ਅਤੇ ਰੀਤੀ-ਰਿਵਾਜਾਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਸੀਵਿਯਨ ਹਰ ਨਾਗਰਿਕ ਨੂੰ ਬੋਲਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਵਾਜਬ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੀ ਵੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।

(12) ਸੁਧਾਰ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਪੂਰਨ ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਸੰਭਵ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਧਰਮ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ, ਅਭਿਆਸ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਧਾਰਮਿਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸਾਂ ਨੂੰ ਹਥੇਲੀ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕ ਸਕਦੇ। ਅਸੀਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਕਿ ਹਵਾ ਦਾ ਹਰ ਝਟਕਾ ਸਾਡੀਆਂ ਧਾਰਮਿਕ ਸੰਵੇਦਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੱਟ ਮਾਰਦਾ ਹੈ। ਸਹਿਣਸ਼ੀਲਤਾ ਹਰ ਧਰਮ ਦੇ ਮੂਲ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ, ਸਾਨੂੰ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਵਿਭਿੰਨਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਾਂਝਾ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।

(13) ਸੰਵਿਧਾਨ ਭਾਗ IV-A ਵਿੱਚ "ਬੁਨਿਆਦੀ ਕਰਤੱਵਾਂ" ਨੂੰ ਵੀ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਤਜਵੀਜ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਹਰੇਕ ਨਾਗਰਿਕ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ "ਧਾਰਮਿਕ, ਭਾਸ਼ਾਈ ਅਤੇ ਖੇਤਰੀ ਜਾਂ ਅਨੁਭਾਗਿਕ ਵਿਭਿੰਨਤਾਵਾਂ ਤੋਂ ਪਾਰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਸਦਭਾਵਨਾ ਅਤੇ ਸਾਂਝੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨਾ"।

(14) ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਤੱਵਾਂ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਪੜ੍ਹਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਧਰਮ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਅਤੇ ਫਿਲਮ ਦੇ ਨਿਰਮਾਤਾ ਨੇ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੀਆਂ ਸੰਵੇਦਨਾਵਾਂ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਵਿਭਿੰਨਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਪਛਾਣਨਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕਲਾਕਾਰ ਨੂੰ ਬੋਲਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਚਿੱਤਰਕਾਰ ਦੀ ਆਪਣੀ ਧਾਰਨਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਫਿਲਮ ਨਿਰਮਾਤਾ ਆਪਣੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਉਸੇ ਮਾਪ ਵਿੱਚ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਮਿਕ ਆਦਮੀ ਆਪਣੀ ਧਾਰਮਿਕਤਾ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ।

(15) ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਸਮਾਜ ਦੇ ਹਰ ਵਰਗ ਦੀਆਂ ਧਾਰਮਿਕ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲਤਾ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਹਰ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਸ਼ੈਤਾਨੀ ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਨਹੀਂ ਦੇਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਕੇਵਲ ਤਦ ਹੀ ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਇਕਸੁਰ ਸਮਾਜ ਦਾ ਅੰਤਮ ਟੀਚਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

(16) ਆਉ ਇਹਨਾਂ ਪੈਰਾਮੀਟਰਾਂ ਨਾਲ ਕੇਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੀਏ। ਸਥਿਤੀ ਕੀ ਹੈ?

(17)) ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਹੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਫਿਲਮ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਿੱਖ ਨੂੰ ਕੱਟੀ ਹੋਈ ਦਾੜ੍ਹੀ ਵਾਲਾ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। 'ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਾਹਿਬ' ਦੇ ਪਵਿੱਤਰ ਚਿੰਨ੍ਹ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਬੁਰੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

(18) ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਤਸਵੀਰਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਹ ਤਸਵੀਰਾਂ ਕੀ ਦਿਖਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ? ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ Annexure PI ਵਿਖੇ ਹੈ। ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ - "ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਭੀੜ ਦੁਆਰਾ ਚੁੱਕਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।"

(19) ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ, "ਇੱਕ ਭੀੜ ਇੱਕ ਰਾਖਸ਼ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸਦੇ ਸਿਰ ਕਾਫੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਦਿਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ, ਅਤੇ ਦਿਮਾਗ ਛੋਟਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।" ਨਿਰਮਾਤਾ ਆਪਣੀ ਧਾਰਨਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਭੀੜ ਦੇ ਕੰਮ ਜਾਂ ਕੁਕਰਮ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਸਮੂਹ ਦਾ ਕੰਮ ਜੋ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ। ਫੋਟੋ ਦਿਖਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕੁਝ ਝੰਡੇ ਲੈ ਕੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ ਸਿੱਖਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੇ ਗਏ ਝੰਡੇ ਦੇ ਸਮਾਨ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਜੋ ਧਾਰਮਿਕ

ਚਿੰਨ੍ਹ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਸ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਹ ਵੀ ਕਿਸੇ ਮਾੜੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ। ਕੀ ਇਹ ਅਜੇ ਵੀ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਠੇਸ ਪਹੁੰਚਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ?

(20) ਅਨੁਸੂਚੀ P-2 'ਤੇ ਇੱਕ ਤਸਵੀਰ ਹੈ ਜੋ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਕੁਝ ਗੁੱਸੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ "ਛੀ ਹੋਈ ਦਾੜ੍ਹੀ ਵਾਲੇ ਸਿੱਖ ਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਧਾਰੀ ਸਿੱਖ" ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਿਵੇਂ ? ਕਿਉਂ ? ਕਿਉਂਕਿ, ਉਸ ਨੇ ਕਿਰਪਾਨ ਪਾਈ ਹੋਈ ਹੈ। ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਕਿਰਪਾਨ ਪਾਈ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ

ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਗੈਰ-ਸਿੱਖ ਆਪਣੇ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਛੋਟੀ ਕਿਰਪਾਨ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦਾ। ਤਸਵੀਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਕਿ ਇਹ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਅੰਮ੍ਰਿਤਧਾਰੀ ਸਿੱਖ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਤੀਜੀ ਤਸਵੀਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਹੋ ਸਥਿਤੀ ਹੈ।

(21) ਅਨੇਕਚਰ P-3 'ਤੇ ਦੋ ਤਸਵੀਰਾਂ ਹਨ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਹੈ- "ਫਿਲਮ ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਏ ਗਏ ਨਿਹੰਗ ਸਿੰਘ ਦੀ ਦਾੜ੍ਹੀ" ਦੇ ਤਸਵੀਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪਹਿਲੀ ਤਸਵੀਰ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਲੱਗ ਰਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਨੀਲੀ ਕਮੀਜ਼ ਪਾਈ ਹੋਈ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਨਿਹੰਗ ਸਿੰਘ ਦੇ ਵਰਣਨ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਦੇਖਦਾ। ਕੋਈ ਫੁੱਦੀ ਵਾਲੀ ਪੱਗ ਨਹੀਂ। ਕੋਈ ਸਟੀਲ ਫਰੇਮ ਨਹੀਂ। ਦੂਜੀ ਤਸਵੀਰ ਵਿੱਚ ਨਿਹੰਗ ਸਿੰਘ ਵਰਗਾ ਕੋਈ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆ ਰਿਹਾ। ਦਾੜ੍ਹੀ ਬਾਰੇ ਸੱਚ ਕੀ ਹੈ? ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੁਝ ਕਹਿਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ।

(22) ਤਸਵੀਰਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਅਸੀਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ।

(23) ਆਉ, ਦਲੀਲ ਦੀ ਖ਼ਾਤਰ ਇਹ ਮੰਨ ਲਈਏ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਹੈ। ਕੀ ਫਿਲਮ ਨਿਰਮਾਤਾ ਦਾ ਕੰਮ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀਆਂ ਵਾਜਬ ਸੀਮਾਵਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?

(24) ਸਮਾਜ ਦੇ ਹਰ ਵਰਗ ਦਾ ਆਪਣਾ ਹਿੱਸਾ ਭਟਕਣਾ ਹੈ। ਕੌਣ ਸੰਪੂਰਨਤਾ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਕੀ ਸਮਾਜ ਦਾ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਸੰਪਰਦਾ ਜਾਂ ਵਰਗ ਹੈ, ਜੋ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਸਕੇ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਵੀ ਧਾਰਮਿਕ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ? ਜੇ ਨਹੀਂ, ਤਾਂ ਫਿਲਮ ਦੇ ਨਿਰਮਾਤਾ ਨੇ ਕਿਹੜਾ ਪਾਪ ਕੀਤਾ ਹੈ? ਕੀ ਉਸਨੇ ਪਰਦੇ 'ਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦਿਖਾਇਆ ਹੈ ਜੋ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਗਲੀਆਂ ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹੈ? ਅਸੀਂ ਨਹੀਂ ਸੋਚਦੇ।

(25) ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਦਰਸਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਪੂਰੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਵਿੱਚ, ਫਿਲਮ ਇੱਕ ਭੀੜ ਦੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਨਹੀਂ। ਤਸਵੀਰਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਕੋਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।

(26) ਸ੍ਰੀ ਰਾਹੀ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਤਸਵੀਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮੁਸਲਿਮ ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਸਿੰਦੂਰ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਪਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ 'ਸਿੱਖੀ' ਕਿਹਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਬਦਨਾਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(27) ਵਕੀਲ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਲੜਕਾ ਲੜਕੀ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਕਰਦਾ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਲਹੂ ਨਾਲ ਉਸ ਦੇ ਮੱਥੇ 'ਤੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਗਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਉਹ

'ਮੰਗਲ ਸੂਤਰ' ਪਹਿਨਦਾ ਹੈ। ਕੀ ਇਹ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਵਿਆਪਕ ਸੋਚ ਦਾ ਸਬੂਤ ਹੈ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਦਨਾਮ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਹੈ? ਕੀ ਨਿਰਮਾਤਾ ਸ਼ੁੱਧ ਪਿਆਰ ਦੀ ਮਹਿਮਾ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਜੋ ਜਾਤ-ਪਾਤ ਦੀਆਂ ਤੰਗ ਸੀਮਾਵਾਂ ਤੋਂ ਪਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ? ਅਤੇ ਫਿਰ, ਕੀ ਮੈਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਬਦਨਾਮ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਪੱਗ ਬੰਨ੍ਹੀ ਹੋਈ ਦਿਖਾਈ ਗਈ ਹੈ? ਜਾਂ ਗੁੱਟ ਦੇ ਦੁਆਲੇ ਸਟੀਲ 'ਕਰਾ' (ਇੱਕ ਚੂੜੀ) ਨਾਲ? ਮੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ।

(28) ਸ੍ਰੀ ਰਾਹੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪ੍ਰੈਸ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਵਿੱਚ ਰੋਸ ਹੈ। ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਆਦਿ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਅਨੁਸੂਚੀ P-4 ਤੋਂ P-7 ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ "ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਮੇਟੀ" ਦਾ ਮਤਾ ਅਨੁਬੰਧ P 9 ਵਿੱਚ ਹੈ। ਹਾਂ। ਅਜਿਹਾ ਹੈ। ਪਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਕੁਝ ਵੀ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਪ੍ਰੈਸ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਕੁਝ ਖਾਸ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ। ਕੁਝ ਖਾਸ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਅਨੁਸੂਚੀ P-7 'ਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿਚਲੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿਚ ਦੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(29) ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਮਤਾ ਅਨੁਬੰਧ P-9 'ਤੇ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ—"ਫਿਲਮ ਵਿਚ 1947 ਵਿਚ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਵੰਡ ਸਬੰਧੀ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਵਧਾ-ਚੜ੍ਹਾ e/ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਸੰਸਥਾ ਆਪਣੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਭ ਡੂੰਘੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੰਕਲਪ ਮਾਣਹਾਨੀ ਜਾਂ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਕਿਸੇ ਉਲੰਘਣਾ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

(30) ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਅਤੇ ਮਤਾ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਧਰਮ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਜਾਂ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਵਜੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਵਿਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦੀ ਮਾਨਹਾਨੀ ਜਾਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ।

(31) ਕੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਾਜਬ ਵਰਤੋਂ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਤੋਂ ਪਰੇ ਹਨ? ਕੀ ਧਾਰਮਿਕ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਠੇਸ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ? ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸੈਂਸਰ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਸਿਨੇਮੈਟੋਗ੍ਰਾਫ ਐਕਟ, 1952 ਦੀ ਧਾਰਾ 5(ਬੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਚਾਰੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਮਾਮਲੇ ਸਨ। ਫਿਲਮ ਨੂੰ ਬੇਰੋਕ ਜਨਤਕ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਲਈ ਢੁਕਵਾਂ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਬੂਤ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਸਾਨੂੰ ਕੋਈ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ।

(32) ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਫਿਲਮ ਭਾਰਤ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਅਤੇ ਅਖੰਡਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ, ਇਹ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਰਾਜ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਇਸ ਦੇ ਦੋਸਤਾਨਾ ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਜਨਤਕ ਵਿਵਸਥਾ, ਸ਼ਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਜਾਂ ਨੈਤਿਕਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ "ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਨਿਰਾਦਰੀ" ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ, ਨਿਰਮਾਤਾ ਨੇ ਇੱਕ ਖਾਸ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਅੱਖਰ ਦਿਖਾਏ ਹਨ। ਉਸ ਦੀ ਆਪਣੀ ਧਾਰਨਾ ਅਨੁਸਾਰ, ਸੈਂਸਰ ਬੋਰਡ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦਖਲ ਦੀ ਵਾਰੰਟੀ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(33) *ਮਾਸਟਰ ਅਮਨ ਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (1)* ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਬੋਲਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ 'ਤੇ ਵਾਜਬ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਗਾਈਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।

(34) ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨਾਲ ਕੋਈ ਝਗੜਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਨੈਸ਼ਨਲ ਕੋਸਲ ਆਫ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨਲ ਰਿਸਰਚ ਐਂਡ ਟਰੇਨਿੰਗ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਇੱਕ ਕਿਤਾਬ-ਮਾਡਰਨ ਇੰਡੀਆ-12 ਵੀਂ ਜਮਾਤ ਲਈ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਪਾਠ ਪੁਸਤਕ ਵਿੱਚ 10 ਵੇਂ ਗੁਰੂ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਇਹ ਕੁਝ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਪਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਤੱਕ ਪੰਜਾਬ, ਹਰਿਆਣਾ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿੱਚ ਅਧਿਆਪਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਛੱਡਿਆ ਗਿਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

(35) *ਪੀ. ਜਗਜੀਵਨ ਰਾਮ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (2)* ਵਿੱਚ ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਵੀ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ। ਫਿਲਮ ਨੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਵਕਾਲਤ ਕੀਤੀ। ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲੇ ਅਤੇ ਪਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ। ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ। ਇਹ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਸੀ।

(36) *M/s Doypack Systems Pvt.* ਵਿੱਚ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ। *ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ.* (3)। ਆਰਟੀਕਲ 25 ਅਤੇ ਡੀ (1) ਏਆਈਆਰ 1996 ਪੀਬੀ ਅਤੇ ਹਾਈ 284 (2) ਏਆਈਆਰ 1989 ਮਦਰਾਸ 149 (3) ਏਆਈਆਰ 1988 ਐਸਸੀ 782 ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ 26, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਇਹ ਮੰਨ ਕੇ ਖੁਸ਼ ਹੋਏ ਕਿ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਸਾਡੇ ਸਿਸਟਮ ਦੀ ਇੱਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਹੈ। ਅੱਗੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਧਰਮ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਪੂਰਨ ਨਹੀਂ ਸੀ।

(37) ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ *ਸੁਰੇਸ਼ ਚੰਦਰ ਚਿਮਨ ਲਾਈ ਸ਼ਾਹ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ.* (4) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਵੀ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ। ਅਜਿਹੇ 'ਚ ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਦੇ ਨਿਰਵਾਣ ਦੀ 2500 ਵੀਂ ਵਰ੍ਹੇਗੰਢ ਮਨਾਉਣ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਜਤਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਸ਼ਨ ਦਾ ਮਤਲਬ ਧਰਮ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(38) ਹੋਰ ਕੋਈ ਨੁਕਤਾ ਨਹੀਂ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ।

(39) ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ:--

1. ਭਾਰਤ ਅਨੇਕਤਾ ਵਿੱਚ ਏਕਤਾ ਦਾ ਇੱਕ ਉਦਾਹਰਣ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਜਾਤ, ਨਸਲ, ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅਤੇ ਧਰਮ ਦੀ ਇੱਕ ਤੀਬਰ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਹੈ। ਕਸਟਮ ਅਤੇ ਵਰਤੋਂ ਦਾ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਹਰ ਕੁਝ ਮੀਲ ਬਾਅਦ ਬੋਲੀ ਬਦਲਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਫਿਲਮ ਨਿਰਮਾਤਾ ਦਾ ਕੰਮ ਔਖਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਸਨੂੰ ਸਮਾਜ ਦੇ ਸਾਰੇ ਵਰਗਾਂ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਨੀਆਂ ਪੈਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ

ਤੰਗ ਅਤੇ ਪੈਡੈਟਿਕ ਪਹੁੰਚ ਨਹੀਂ ਅਪਣਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ।

2. ਸੀਵਿਯਾਨ ਦੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਇੱਕ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖ ਗਣਰਾਜ ਹੋਵੇਗਾ। ਆਰਟਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਅਧਿਕਾਰ। 19, 25, 26 ਅਤੇ 29 ਨੂੰ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਇਕਸੁਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਕਸੁਰਤਾ ਵਾਲੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਟੀਚੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕੀਏ, ਧਾਰਮਿਕ ਵਿਭਿੰਨਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਬੁਨਿਆਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

3. ਕਲਾਕਾਰ ਦਾ ਬਿਆਨ ਕਰਨ ਦਾ, ਚਿੱਤਰਕਾਰ ਦਾ ਆਪਣੀ ਸਮਝ ਅਨੁਸਾਰ ਚਿੱਤਰਕਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਜਾਂ ਫਿਲਮ ਨਿਰਮਾਤਾ ਦਾ ਕਿਸੇ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਪਰਦੇ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਵੀ ਸੀਵਿਯਾਨ ਅਧੀਨ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ। ਉਸੇ ਹੱਦ ਤੱਕ ਅਤੇ ਉਸੇ ਮਾਪ ਵਿੱਚ ਜਿਵੇਂ ਇੱਕ ਕੱਟੜਪੰਥੀ ਉਸਦੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਲਈ। ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਅਸੀਂ ਰਚਨਾਤਮਕਤਾ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮਾਰ ਸਕਦੇ।

(4) ਏਆਈਆਰ 1975 ਦਿੱਲੀ 168

4. ਅਸੀਂ ਧਰਮ ਨੂੰ ਹਥੇਲੀ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕ ਸਕਦੇ। ਅਸੀਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਕਿ ਹਵਾ ਦਾ ਹਰ ਝਟਕਾ ਸਾਡੀਆਂ ਧਾਰਮਿਕ ਸੰਵੇਦਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੱਟ ਮਾਰਦਾ ਹੈ।

5. ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹਾਂ ਕਿ 'ਗਦਰ' ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਬੁਝਬੁਝਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ। ਉਸ ਕੋਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(40) ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸਾਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨ. ਵਿੱਚ ਨੰਬਰ 1 ਮੈਰਿਟ ਮਿਲਦਾ ਹੈ, ਆਈਕਾਨ ਨੂੰ ਲਿਮਾਈਨ ਵਿੱਚ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਆਰ. ਐਨ. ਆਰ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਈਸ਼ਵਰਜੋਤ ਕੌਰ

1828 HC—ਸਰਕਾਰ. ਪ੍ਰੈਸ, ਯੂ. ਟੀ., ਸੀ. ਐੱਚ. ਡੀ.